№ 2
ოთხშაბათ 4 იანვარი 1895

1877--1895

ივერია

№ 2
ოთხშაბათი, 4 იანვარ[ი]

გაზეთი ღირს:

თვე	მან. კ.	თვე	მან. კ.
12 . . .	10 —	6 . . .	6 —
11 . . .	9 50	5 . . .	5 50
10 . . .	8 75	4 . . .	4 75
9 . . .	8 —	3 . . .	3 50
8 . . .	7 25	2 . . .	2 75
7 . . .	6 50	1 . . .	1 50

ცალკე ნომერი—ერთი შაური.

რედაქცია:
ნიკოლოზის ქუჩა,
ტფილისი.
გაზეთის დასაბარებ[ლად]
და განცხადებათა დასაბეჭ[დად]
უნდა მიჰმართონ რედაქციას და წერ[...]
გამავრც. საზოგადოების კანცელარიას.
ფასი განცხადებისა:
ჩვეულებრივი სტრიქონი პირველ გვერ[დზედ]
16 კაპ. მეოთხეზედ—8 კაპ.

ვასილ ალექსანდრეს ძე და ანნა იოსების ასული სულხანიშვილნი გულითადის მწუხარებით აუწყებენ ნათესავთა და ნაცნობთა გარდაცვალებასა თავისის ქალიშვილის თამარისას (ქუნთრუშის სენით) და სთხოვენ მობრძანდნენ დღეს 4 იანვარს, ნაშუადღევის 2 საათზედ, რეუტის ქუჩაზედ, საკუთარს სახლებში, მიცვალებულის გასასვენებლად კუკიის სასაფლაოზედ.

(1—513—1)

გოლოვინის პროსპექტი, სახლი მირიმანოვისა

გამოფენა

ჩვენის დროისათვის ორის უდიდესის საკვირველებისა

1) ქონდრის კაცები

ყველაზედ უპატარესნი ცოლ-ქმარნი დედამიწის ზურგზედ

მარკიზ ვოლბე, შობიდგან 38 წლისა, სიმაღლით 28 დიუიმი, სიმძიმით $9^1/_2$ კილ.

მარკიზა ლუიზა, შობიდგან 28 წლისა, სიმაღლით 29 დიუიმი, სიმძიმით $10^1/_2$ კილ.

2) ც ო ც ხ ა ლ ნ ი ბუნებრივად შეხორცებულნი ინდოეთელნი

ტუუპნი-დანი

რადიკა და დოოდიკა

ჩვენის დროისათვის ყველაზედ უდიდესი საკვირველება ბუნებისა

გამოფენა დაიწყება კვირას, 1 იანვრიდგან და ღია იქნება ყოველ დღე, დილის 11 საათიდგან საღამოს 10 საათამდის.

ადგილების ფასი: სკამები 40 კაპ., ფეხზედ დგომით 20 კაპ. ყმაწვილები 10 წლისაზედ ნაკლებნი და ჯარის-კაცნი იხდიან მხოლოდ ნახევარ ფასს.

(20—6.—2)

ქართული თეატრი

—

პარასკევს, 6 იანვარს, 1895 წ.

„ქართული წარმოდგენების მმართველი ამხანაგობ." დასის მიერ წარმოდგენილი იქნება ქ-ნ ავალიშვილისა და მ. საფაროვის მონაწილეობით

პირველად, ახალი პიესა

მუშაკი და ნებიერი

დრამა 4 მოქმ. და 5 სურათ. თარგ. პ. ყიფიანისა

მონაწილეობას ღებულობენ: საფაროვისა, ავალოვისა ჩერქეზიშვილისა, მაქსიმიძისა, გამყრელიძისა, ტარიელოვისა და სხ. ბ-ნნი სვიმონიძე, გამყრელიძე, გედევანოვი, შათირიშვილი, კანდელაკი, მარჯანოვი, ადამიძე, გუნია და სხვ.

ადგილების ფასი ჩვეულებრივია.

შეგირდებისათვის ადგილები ლოჟების უკან 50 კ.

დასაწყისი სწორედ 8 საათზედ.

მზადდება წარმოსადგენად: „დამნაშავეა," დრამა 3 მოქმ. და „ბავშვიყარნეთ", კომ. 3 მოქმედ.

რეჟისორი ალ. მესხიშვილი — ადმინისტრატორი ვალ. გუნია.

ქართული თეატრი

—

ოთხშაბათს, 4 იანვარს, 1895 წ.

ქალაქის სკოლების ღარიბ მოსწავლეთა დამხმარებელ საზოგადოების სასარგებლოდ

ქქ. მ. საფაროვისა, ნ. გაბუნია-ცაგარელისა, კ. ყიფიანისა და ვ. აბაშიძის მონაწილეობით ქართულ დრამატიულ დასისაგან წარმოდგენილი იქნება

ს ა თ ა მ ა ლ ა

კომ. 4 მოქმ. და 6 სურათად, თხზულ. გ. ნ. სუნდუკიანცისა.

თვით ავტორის ზედამხედველობით. ანტრაქტებში დაუკრავს ორკესტრი რ. დუმმას ლოტბარობით. აბონემენტი ამ წარმოდგენაზედ არ [...].

დაიწყება სწორედ 8 საათზედ.

(1—1)

ფელეტონი

—

ორ ხმლიანი საახალწლო

ოპერეტი*)

I

IV

სილოვანი ხუნდაძე

პოეტი ვარ და არვის სწამს,
ბრძენი ვარ და არვის სჯერა...
აფსუს, ჩემი სიბრძნე-ცოდნა,
აფსუს, ჩემის ჩანგის ცღერა!..

ხორო.

ტყუილად იქადს... ხომ იცით,
ანწლი ვერ მოგცემთ ყურძენსა;
ბუისგან ნუ გამოელით
ბოლო კარკაზის ბუდესა.

V

ილია ხინელი

ღმერთად მიმაჩნდა ქართული,
ტაძრად მწერლობა მისიო,

*) ნ. «ივერია», № 275.

მაგრამ გავექეც: არ მიყვარს
მე ბატონ-ყმობა სხვისიო.
მას აქედ დავწანწალებდი
ვერსად დავიდე ბინაო...
საძუე რომ შემომაწყდა,
ეხლა დავბრუნდი შინაო.

ხორო.

სად გინდ ეგდოს, ვინ რას აქნევს
ნაქაჯსა არ-ცოდნისასა?
მისი მწერლობა კვალსა ჰგავს
ზღვაზედა ნავთ-მავლისასა,
ბურუსსა ქართ მოკვეთებულს
ანაზდსა დასავლისასა,
ისტორიულ აბდა-უბდას
გიორგი წერეთლისასა,
უმარილო ლექსთა-წყობას
პოეტის სილოვნისასა,
კვალ-დაუჩნეველ ლაქლაქსა,
ნაყოფს წყალთა ნაყვისასა.

VI

„მოამბე"

გვიხაროდენ!.. აწ ხონელი
გაზეთს „კავკაზს" გაეყარა...
თავისუფლება მიკმია
და ჩემს ჭერს ქვეშ შეეფარა.

გვიქადის თუ,—მეკ კაცი ვარ,
სხვებზე ნაკლებ არ ჭკვიანი,
ჩემს მერანსაც გადუქნია
გზა მწერლისა ეკლიანი.
დავიჯეროთ, თუმც აქამდე
მის ჭკვა არ გაგვიგონია...
ან რა ექნა? ვით ეჩინა,
რაც მის დღეშიც არ ჰქონია.
აწ იქნება საახალწლოდ
ღმერთმა ჭკუით დააბერა
და ასწავლა როგორ უნდა
მართებული თქმა და წერა.
ხონელიდამ ზოილამდე
რაღა დიდი მანძილია
და ვფიქრობთ ერთად შევყაროთ
ეს ერთმანეთის ჩრდილია.
იქნება ქართველთ მწერლობა
ღმერთმა მათით ააზვოს,
წყვდიადი და ბნელი ჩვენი
გაანათოს, დაამზეოს.

ხორო.

მე ნუ მომცეს ღმერთმა იგი,
რაც ხონელმა სთესოს, ჰფარცხოს;
მე იმ პურსა ნულარ მაჭმევთ,
რაც ზოილმა გამოაცხოს.

ნუ თუ ხონელ-ზოილია
წყალზე გამდები ხიდისა!..
ნუ თუ ეს დაგვრჩა სანაცლოდ
მის იმედისა დიდისა?!..

ფირუზა

(შემდეგი იქნება)

ახალი ამბავი

—

*** ტფილისის გუბერნიის თავად-აზნაურთა წინამძღოლმა მილოცვის დეპეშა გაუგზავნა საახალწლოდ მის იმპერატორებითი უმაღლესობას მემკვიდრე ცესარევიჩს გიორგი ალექსანდრეს ძეს და შემდეგი პასუხი მოუვიდა აბასთუმნიდგან:

„თავადს ბაგრატიონ მუხრან-ბატონს:

„სულითა და გულით ვმადლობ ქართველ თავად აზნაურობას მილოცვისათვის".

„გიორგი".

ამ დეპეშა, გუბერნიის წინამძღოლისაგან გაგზავნილი:

„ტფილისის გუბერნიის ქართველი თავად-აზნაურობა და მე თქვენის უმაღლესობის ფერხთა წინაშე მოგილოცავს უერთგულესად ახალ წელიწადს და თქვენის იმპერატორებითის უმაღლესობისათვის ყოველს სიკეთეს ვისურვებთ.

თ. ბაგრატიონ-მუხრან-ბატონი".

*** იმ ახალის წლის მილოცვაზე, რომელიც ტფილისის ქალაქის თავმა პ. ა. იზმაილოვმა გაუგზავნა მის იმპერატორებითს უმაღლესობას დიდს მთავარს მიხეილ ნიკოლოზის ძეს შემდეგი პასუხი მოუვიდა დეპეშით:

„დიდად ვმადლობ ქ. ტფილისს, გილოცავთ ყველას და ვისურვებ, რომ საკეთილო და ბედნიერი იყოს თქვენთვის ეს ახალი წელიწადი".

„მიხეილი".

*** გუშინ, 3 იანვარს, აკურთხეს ახალი შენობა ტფილისის სასამართლოს დაწესებულებისა, რომელსაც დიდ-ძალი საზოგადოება დაესწრო. დამსწრეთა შორის იყვნენ მთავარ-მართებელი კავკასიისა შერემეტევი და ყველა უწყების უფროსნი. შენობა აკურთხა საქართველოს ეგზარხოსმა ვლადიმირმა სხვა სამღვდელოების თანამწირველობით. შენობა საუცხოო სანახავია და განსაკუთრებით ის ღირსება აქვს, რომ დიდად ვრცელია და შიგ მოთავსებული იქნება ყველა განყოფილება სასამართლო დაწესებულებისა, რომელნიც დღევანდლამდე ქალაქის სხვა-და-სხვა უბნებში იყო გაფანტული. ეს შენობა [...]ფება ძველ-არსენალის ქუჩაზედ. [...] მოთავსებული იქნება შემდეგი [...] ყოფილებანი სასამართლოს [...]ბულებათა: სამოსამართლო [...] ოლქის სისხლის სამართლის [...] მოქალაქო განყოფილებანი, [...]ციო განყოფილება, გამომძიებ[...] ყოფილება, უფროსის ნო[...] სადგომი, არხივი და სხვ[...]ზები, სადაც საქმე უნდ[ა] [...] დიდად ვრცელია და ფარ[...] ძალს ხალხსაც დაიტევ[...]რებულს ყურადღებას ორი დ[...] იქცევს: ალექსანდრეს და მიხე[...] მთელი შენობა ოთხის სართულ[...]გან შესდგება. მესამე სართულში [...] ქსანდრეს დარბაზია გამართული [...] დაც სდგას პაწია ქანდაკება [...]ტორის ალექსანდრე II-სა. [...] სართულში მიხეილის და[რბაზში] სდგას დიდი სურათი დიდის [მთავრის] მიხეილ ნიკოლოზის ძისა, [...]რობა კოლჩინისა. ეს სურათი ტ[ფი]ლისის ქალაქის თვით-მმართველო[ბის] ხარჯით არის გაკეთებული და [...] ცხოო, ფრიად მდიდარს ჩარჩო[ში] ჩასმული. როდესაც მღვდელ-მთავ[არი] მიხეილის დარბაზში შევიდა, სურ[ათს] ზედ ფარდა იყო ჩამოფარებული. [...] ტფილისის ქალაქის მოურავმა [...] პ. ა. იზმაილოვმა მცირე [...] სთქვა: სიტყვის შემდეგ ფარდა გ[...] იხსნა და გამოჩნდა სურათი დი[დის] მთავრის მიხეილ ნიკოლოზის ძ[ისა]. პასუხად რამდენიმე სიტყვა უთხ[რა] [...]ლაქის მოურავს ოლქის სასამართ[ლოს] თავმჯდომარემ ბ ნმა ა. ფ. ბიკო[...]. კურთხევა შენობისა დაიწყო 12 ს[აა]თზედ და დამთავრდა $1^1/_2$ საათ[ზე] დაწვრილებით შემდეგ.

*** კავკასიის სამხედრო ოლ[ქის] სასამართლოს განაჩენი, რომლით[აც] აზნ. გარშენინს ჩამორჩობა ჰქო[...] მისჯილი კავკასიის რკინის გზ[...]

აზრი რუსულის შესახებ ლიტერატურ ფრანგის კრიტიკოსისა

არის ისეთი მომენტები ერის ცხოვრებაში, როდესაც საზოგადოება სასოწარკვეთილებით შეპყრობილია და თავისს უძალ-ღონობას დასტირის. ამ დროში მას გამხნევება ეჭირვება, მას, როგორც ავადმყოფს, უნდა ჩააგონო, დაიმედო, რომ თუ თავს მოუვლის, სიკვდილს გადარჩება და ამით სამოქმედოდ წააქეზო. მხოლოდ ეს დაიმედება უნდა რაიმე საფუძვლებზედ იყოს აგებული, თორემ დიდხანს ვერ გასტანს და ვერც საჭირო ძალით იქმნება აღჭურვილი. ამ გვარი საფუძველი-კი ხალხის წარსული და აწმყო ცხოვრების შესწავლაში მოიპოვება. ამა თუ იმ ერს რომ ძალი[...] ღონე აქვს გაჭირვებული მდგომა[რე]ობიდგან გამარჯვებული გამოვიდ[ეს], ამისდამამტკიცებელი საბუთები თქვე[ნ] შეგიძლიათ მის წარსულს ც[ხოვ]რებაში მოიძიოთ, სადაც მრავა[ლ] ამ გვარს მაგალითს შეხვდებით, რომელშიაც ყოველს ერს ჰქონ[ია] ბრწყინვალე დროები. თუ ა[...] შეგიძლიანთ წარსული აწმყოს [...]დაროთ, შეაფარდოთ, უჩვენოთ [...] გრესსი და ამით გაამხნევოთ. ამას ყოველთვის უნდა ეცადოთ, [...] ეს იმედი მეტის-მეტ თავის დამა[...] ყოფილებელ რაიმედ არ გარდ[...]ცეს და ამაყობისა და ყო[...]ბის მიზეზად არ შეიქმნეს; რომ ა[...] ძლიერებით გატაცებული, ერი [...] გრილობას არ მიეჩვიოს და [...]სვლის გზაზედ არ შეფერხდე[ს] ყოველთვის მხედველობაში [...] გვქონდეს, რადგან ისეთი დ[რო] არის ხოლმე ერის ცხოვრებაში[...]ცა საზოგადოება, რაიმე [...] ფუქის დიდებით გატაცებ[...]

...ემწ...ს ... ვ. კორშის მო-... კავკასიის მთავარ-მარ-... ვე დაამტკიცა, ხოლო ... დასჯა ბრალდებულს ... განუსაზღვრელის ვადით ... ე აქვს შეცვლილი.

...ლის წლის წინა დღეს ტფი-...ცბად გარდაიცვალნენ: ბე-...ლცე-კონსული ვ. ი. მელვი-... ბაქოს ნავთის მრეწველი და ...ს პატრონი ტ. მელიქოვი. ...ნელი ტფილისში რამდენი-... წინად ჩამოვიდა რადგან ... იყო გამოგზავნილი ბა-...მეხთა ქათალიკოზის და-...

...ვიდეთ 1895 წ. პირვე-...ჯილისა“. ამ ნომერში ...პატარა შალვა, ლექსი ...საახალწლო სურათები ...ის თხა—აკაკისა; საშო-...ვი—ლექსი თ. კანდელაკი-... ...რი მარგებელაა—ამბავი მგ-...ისა; ზამთარი—ლექსი დ. ნი-...ლისა; ზაფხულის სიზმრები—...ასი, იესო ქრისტე და გლა-... ალ. ბარნოვისა; ინდოე-...ი თარგმ. ფრანგ. ან. ...ი, ლექსი დუტუ მეგრე-...ვი, ნათარგმ. ენუქიძისა. ...ცრობები ბუნებაზე (პოლ-ბე-...ილიკოსი; შობა ქრისტესი—...თლისა; ანდაზები, გამოცანები, ...ი ლექსები, ანაგრამმა, აკროს-... შარადა და რებუსი.

... ამ ჟამად ტფილისში იმყო-... ქონდრის ...ები მარკიზი ვო-... მისი მეუღლე მარკიზა ლუი-... ... მისი მეუღლე სამარაში. ...ვნახეთ და საკვირველი ცელ-...უნებისა, პაწაწა ცოლქმარნი ...რი სანახავნი არიან. ტანად ...ი არიან და სხეულის ყოვე-...წილი ზომიერი აქვთ. მარკიზი ... ძალიან გონება მახვილი კა-...ლო რაც შეეხება მარკიზას ...ავისი ყოფა-ქცევით დიდი ოჯა-...ნდილოსანს გაგახსენებთ. ცოლ-...ი ლაპარაკობენ ინგლისურ, გერ-... რუსულ და სხვა ენებს.

... ქედა (ქვედა აჭარა.) ჩვენ-...ვენიერი ამინდებია, კაცს ზა-...ფხული ეგონება. ასე გასინჯეთ, საქონელს მინდორში ვაძოვებთ. მოხუცებულები ამბობენ, რომ, ამ გვარს ზამთარს ჯერ არ მოვსწრებივართო. ამ დღეებში სოფელ ზენდიდში ერთი უბედურება მოხდა: გენჩაყორთოღლის დედისერთა ათის წლის ბავშვი, ჩიტებზედ ნადირობდა და როდესაც საფანტით გატენილი თოფი არ გავარდა, დაშალა და თოფის ლულა ცეცხლში ჩააყუდა. მეორე ნაპირი-კი ყურთან მიიდო, ვნახო, თოფის წამალი შიშინებს თუ არაო. ამ დროს იფეთქა წამალმა და ყურში მოხვდა. საბრალო ბავშს თავის ქალა ააგდებინა და იქვე სული განუტევა.

*** იქიდამვე. სოფელ ალისე-ოღლის ერთს მცხოვრებელს ამშახიას თხებზე თაობაზედ ლაპარაკი მოუვიდა თავისს მეზობელ ხემშილ-ოღლებთან. უბრალო სიტყვისთვის ხემშილ-ოღლებმა თოფი ესროლეს და იქვე სული გააფრთხობინეს. დამნაშავენი დაიმალნენ და თუმცა ბევრს ეძებენ, მაგრამ ჯერ ვერსად მოუხელებიათ.

***

ჰა შენთვის ქნარი,
მწარედ მკვნესარი
ხელთ ამილია ასაჟღერებლად:
მსურს შენი სახე,
ვითარ სამოთხე
ერსა გავაცნო სადიდებელად.

—

შენი წარსული,
დიდება სრული
ჩვენის გულისა ამაძგერია;
შენი გმირობა,
გულ-კეთილობა
ძველს ნანგრევებზე უხვად სწერია;

—

და ჩვენც ქებითა,
გულის ძგერითა
მისთვის გიგონებთ მარად და მარად,
რომ აწმყო ჩვენი,
არ არის სალხენი
და წარსულს ვხმარობთ სევდისა
ფარად.

—

ის აღარა ხარ,
რაც რომ ყოფილხარ,
თუმც შეგრჩენია კვლავ კეკლუცობა,
და კიდეც მისთვის,
მარად ქებისთვის
მსურს გამსახურო ენა და გრძნობა.

დ. ნინოწმინდელი

თეატრის მატიანე

—

„ტივით მოგზაურობა“, 2 მოქმ. ანტონოვისა.

„დავა“, 1 მოქმედ. თ. გ. ერისთავისა.

გუშინწინ, 2 იანვარს, 1895 წ., ქართულის თეატრის დაარსების მოსაგონებლად „ქართულის წარმოდგენების მმართველ ამხანაგობის“ დასის მიერ წარმოდგენილ იქმნა ბ. აბაშიძის და ბ. რატტილის ქართულ ხუროს მონაწილეობით ამ უკანასკნელისავე ლოტბარობით „ტივით მოგზაურობა“, 2 მოქმ. ანტონოვისა და „დავა“, 1 მოქმ. თ. გ. ერისთავისა.

საზოგადოება, როგორც მოსალოდნელიც იყო, საკმაოდ დაესწრო, წარმოდგენამ ძალიან კარგად ჩაიარა და საზოგადოებაც ნასიამოვნები დარჩა. უფრო მეტი ყურადღება საზოგადოებისა მიიპყრეს ქ-ნმა ჩერქეზიშვილისამ, რომელმაც სავსებით და უნაკლულოდ დაგვიხატა ცოცხალი ტიპი გლეხის ქვრივ დედაკაცისა და ბ. აბაშიძემ, რომლის ნიჭიერი თამაშობაც როლს ერთი-ათად საინტერესოსა ჰხდიდა; საზოგადოება აღტაცებული იყო საზოგადოდ მთელის დასის მწყობრის თამაშობით. არ შეგვიძლიან არ მოვიგონოთ აგრეთვე ბ-ნი გედევანოვი, რომელიც არას დროს არ ჰზოგავს თავისს მხრივ შრომას და ნიჭიც შესწევს; მშვენივრად დაგვიხატა ზოგიერთა ადგილები ქრთამის მოყვარე მოხელეს როლისა, მაგალ. ის ადგილი, როდესაც მთხოვნელი ამხილებს, ქრთამი მიგილიაო; ხელები სწორედ რომ საუცხოოდ გაასავსავა და რუსული „ატკაზი“ დაჰკრა. არც ბ-ნი გამყრელიძე იყო ურიგო მოხუც ბიძიას როლში.

ყველაზედ მეტად-კი ამ ... ნაში ასიამოვნა საზოგადოება იმ თანაგრძნობამ, რომელიც «ამხანაგობამ» გამოუცხადა ბ-ნს რატტილს. ეს კაცი, როგორც ვუწყით, არავითარს შრომას არ ჰზოგავს ჩვენის ქართულის გალობა-სიმღერების ნოტებზედ გადასაღებად; ამ მხრივ იმდენი შრომაც მიუძღვის, რომ სწორედ ღირსი იყო მადლობისა, მაგრამ მაინც საზოგადოებას არასოდეს არ უფიქრია, რაიმე გზით გამოეცხადებინა მისთვის მადლობა. დღეს-კი ამ ახლად შემდგარმა «ქართულ წარმოდგენების მმართველმა ამხანაგობამ» მთელს საზოგადოებას მოჰხადა ვალი, იმითი მაინც, რომ მოიგონა მისი ღვაწლი და თვისი გულწრფელი მადლობა გამოუცხადა. «ამხანაგობამ მიართვა საჩუქრად ვერცხლის სერვიზი, რომელიც გადასცა ბ-ნს რატტილს ქართულის თეატრის რეჟისორმა ბ-ნმა ალექსეევ-მესხიშვილმა და ამასთანავე მხურვალე და გულწრფელი მოკლე სიტყვა უთხრა. საზოგადოებას ძალიან ესიამოვნა ეს მოულოდნელი პატივისცემა, რომელიც ღირსეულად აქვს დამსახურებული ბ-ნს რატტილს, რადგანაც დღესაც უწინდელებრ იღვწის ქართულის გალობა-სიმღერების ნოტებზედ გადასაღებად. ხორომ მიიღო მონაწილეობა როგორც «ტივით მოგზაურობა»-ში, აგრეთვე წარმოდგენების დასასრულ იგალობა რამდენიმე ქართული სიმღერა. საზოგადოებას ძალიან ესიამოვნა სიმღერების გაგონება, რადგანაც ეს საკონცერტო განყოფილება პირველად იყო გამართული ამ სეზონში. დიდს ხანს არ შემწყდარა ტაშის ცემა და რამდენჯერმე გაამეორებინეს ზოგიერთი საგალობელი.

ინ—ანი.

არხეოლოგთა საყურადღებოდ.

გორათის ეკკლესიის მახლობლად (სადგურ ხაშურთან ბორჯომის რკინის გზის შტოზედ) მუშა ლეკებს აღმოუჩენიათ ძველის დროის აკლდამები. გზისათვის საჭირო მიწა თურმე ამ აკლდამებიდგან ამოაქვთ და ბევრს სპილენძის ნივთებსაც ჰპოულობენ; ჰპოულობენ დანებს, ხანჯლებს, ისრის ნამტვრევ ბოლოებს, ცულებს და აზიურ სადგისების მინაგვარს, რაღაებსაც, რომლებსაც მშვენიერი ხელოვნება ... კარგად ეტყობა. ეს ნივთები სულ სპილენძისაა. ბევრია იმისთანა ნივთებიც, რომლებსაც სახელი ვერ დავარქვი. ბევრს ჰპოულობენ აგრეთვე კრიალოსნებს, ყელის ძეწკვებს, მაკრატლებს და სხ. ყველა ეს ნივთი ძალიან კარგად შენახულა. ეს ნივთეულობა თურმე რაღაც უპატრონობით იკარგება, რადგანაც პოვნისთანავე მუშა ლეკები ჰყიდიან. როგორც შევიტყე, ეს მიწა აზნაურთ მურმანაშვილებისა ყოფილა. იმისთანა ნივთებიც ჰხვდებათ, რომლებსაც ზედ რაღაცა გაუგებარი წარწერა აქვთ.

სად. ძირულა — ილია ქიქინაძე

რუსეთის ცხოვრება

ლიფლიანდიის საეკონომიო საზოგადოებას თხოვნა შეუტანია ლიფლიანდიის თავად-აზნაურობის წინაშე 40 ათასი მანეთი გვასესხეთო და წელიწადში ორასი თუმანი შემწეობა მოგვეცითო, რომ საგანგებოდ მოწყობილი მეურნეობა დავაარსოთო.

უცხოეთი

—

ინგლისი. ინგლისის საპოლიტიკო წრეებს ოთხი დღეა თურმე რაც დიდი მსჯელობა აქვთ იმ სიტყვის გამო, რომელიც იმპერატორმა ვილჰელმმა წარმოსთქვა გენერალიტეტის მიღების დროს. ინგლისის პოლიტიკოსები ამბობენ, რომ ამ სიტყვასა და იმ წერილს შორის, რომელიც ბერლინის სამხედრო გაზ. „Milit. Wochenblatt“-ში იყო დაბეჭდილი, დიდი კავშირიაო. ეს უკანასკნელი წერილი ელზას-ლოტარინგიაში სამხედრო მოქმედების გაძლიერებასა და გენერალის გრაფის ვალდერზეს უმაღლესის ორდენით დაჯილდოებას შეეხება თურმე.

ლონდონის გაზეთები დიდს ყურადღებას აქცევენ იმ გარემოებას, რომ რუსული გაზეთები ნდობით არ ეკიდებიან ინგლისს და ამბობენ, ამ გაზეთების აზრისანი არიან რუსეთის წარჩინებულნი კაცნიცაო.

მონკოლლოს წერილმა: „რუსეთი და ინგლისი“ ყურადღება მიიქცია. ავტორი წერილისა ამტკიცებს, ინგლისისათვის სულ ერთია ვინ იქნება ოსმალეთის სრუტების ბატონიო. გაზ. „Observer“ ამბობს, რომ დროა არის ინგლისმა თავი დაანებოს ავსტრიელთა ინტერესების დაცვას ბოსფორზედ; რუსეთი თავისს დღეში არ დაეცემა ინდოეთს, თუ თავისს წადილს ევროპის აღმოსავლეთში მიაღწია ინგლისის დახმარებითაო.

გაზეთ „Times“-ს აუწყებენ, რომ ბოგდიხანმა გუშინ ჰნახა იაპონიიდგან გამოგზავნილი ელჩიო. იაპონია თანახმა არ არის, რომ მშვიდობიანობა ჩამოვარდეს. ამერიკელ ელჩს ჰგონია, რომ ეს მოლაპარაკება უმნიშვნელო იქმნება და ვიდრე პეკინს არ აიღებენ იაპონელები, მინამდის მშვიდობიანობის ჩამოსაგდებად არა-...

...არსებითს საგანს თავისი ცხოვ-...ის და თვითვე უთხრის სამარეს ... ამის საშველი-კი იმაშია, რომ ... იმ ერის ცხოვრება ყოველ-... უნდა შეადაროს მაზედ მაღლა ... ერის ცხოვრებასა და დაინახ-... რამდენი გზა აქვს კიდევ გა-..., არა თუ მისთვის, რომ მი-...სრულს იდეალს ბედნიერები-...რამეე, მარტო იმისთვისაც-კი, ...სხვას არ ჩამორჩეს. ამიტომ, რა ...არეობაშიაც უნდა იყოს ...ერთის მხრით შეუძლია თავი ...ს, შეადარებს რა თავისს წარ-... ცხოვრებას, ეხლანდელს მის ...ეობასა (რადგან უმეტესი ნა-...ევროპის ხალხთა წარმატების ...დგანან და მათი დღევანდე-...რება წაცილებით წინა სდგას ...ედ, ბევრში მაინც). მეო-...-კი ყოველთვის მეტს უნდა ... და უკმაყოფილო იყოს თა-... ცხოვრებით, შე...არებს რა მას ... ერის ყოფა-ც...რებასა. პი-...ში იგი ძალსა ...მს პროგ-...რესის გზაზედ სასვლელად, ხოლო მეორე-კი სურვილს ულვიძებს ამ პროგრესის გზაზედ სხვასთან ერთად იაროს და მათ უკან არ ჩამორჩეს, რადგან ეს მისის არსებობისათვის შეუცილებელია. საუბედუროდ, ამას ხშირად ივიწყებენ ხოლმე. და ხან სრულს უნუგეშობას უბადებენ საზოგადოებას უარის მყოფლები ყოველიფრისა და ხან ქება-დიდების შემსხმელნი ტკბილს ძილს მოჰგვრიან ხოლმე მასა და მათ ნაკლულევანებათ მიავიწყებინებენ, რადგან ან გვერდს უხვევენ ამ ნაკლულევანებებს და ან აღიარებენ, რომ ყოველიფრით სრული და სრულიად უნაკლულონი ვართო.

სხვათა შორის, ამ უკანასკნელს დროს რუსეთის ლიტერატურასაც შეეჩვია ეს ჭირი—დაბრმავებული გატაცება თავისის დიდებულებითა. ჩვენ, რასაკვირველია, სახეში არა გვაქვს არც განსვენებული კატკოვის ორგანი და არც ბ. ლ. ტიხომიროვი და მისი დასი, რომელნიც გაიძახიან ევროპა დალპა და ერთად ერთი მათთვის საშველი რუსეთში მოიპოვებაო. ჩვენ გვაკვირვებს, რომ ასეთი რამ ემჩნევათ სხვა ჯგუფის მწერლებს, რომელნიც უწინ, წინააღმდეგ, მეტის-მეტს პესსიმიზმსაც-კი ეძლეოდნენ. 1893 წლის „რუსკაია მისლის“ ნოემბრის ნომერში ასეთი რიხიანი სათაურიანი სტატია იყო დაბეჭდილი „ახალი კულტურული ძალა“ რუსეთის ლიტერატურაში კარგად ცნობილის ბ-ნ ივანოვისა. იქ ავტორი დიდის ზარითა და ზეიმით საქვეყნოდ აცხადებდა, რომ ეს „ახალი კულტურული ძალა“, რომელიც ამ საუკუნის დამლევში გამოდის სამოქმედო ასპარეზზედ და დიდ გავლენას იჩენს ქვეყნიერობაზედ“, ეს ძალა რუსეთის ლიტერატურა გახლავთო. ეს სტატია, რასაკვირველია, გამოწვეული და შედეგი იყო იმ მრავალთ გატაცებულ სტატიებისა, რომელიც ამ ბოლოს დროს იბეჭდებოდნენ საფრანგეთში. უმეტესი ნაწილი ამ სტატიებისა ისეთს მწერლებს ეკუთვნის, რომელთაც რუსეთის მწერლობისა ისევე ესმით რამე, როგორც ჩვენ იტალიის ლიტერატურისა, სხვა რომ არა ვსთქვათ*). საზოგადოდ-კი საფრანგეთში იციან ტოლსტოის სახელი და წაუკითხავთ მისი „ომი და ზავი“, იციან დოსტოევსკი და მისი „დანაშაული და სასჯელი“ (ეს დრამად გადაკეთებული თეატრში წარმოდგენილი უნახავთ და რომანი ბევრს არც-კი წაუკითხავს), წაუკითხავთ რამდენიმე მოთხრობა ტურგენევისა. გათავდა და მორჩა. მართალია, კითხულობენ, იქნება ცოტა კიდეც არიან იმის გავლენას ქვეშ ზოგიერთნი, მაგრამ აქედან იმის დასკვნა, რომ „ახალი კულტურული ძალა“ შევქმენითო, მეტია.

დიაღ, რუსეთმა შექმნა ძალა და ეს ძალა სამხედრო ძალა არის, რომლის წინაშე დღეს ქედს იხრიან თითქმის ყველა მისი მტრები, მაგრამ ეს უფრო გარეგან ძალას ეკუთვნის, ვიდრე შინაგანს და ისიც რუსეთის ლიტერატურისა და ინტელიგენციის შექმნილი კი არა, რუსეთის თვით-მპყრობელების შექმნილია. დამერწმუნეთ, ეს ძალა რომ არ იყოს, ტოლსტოის და დოსტოევსკის ისე ახსენებდნენ, როგორც ყოველს უცხოელს მწერალს და მათ დიდ გავლენას ქვეშაც რომ იყვნენ, მაინც უარსა ჰყოფდნენ. რამდენად კულტურული გავლენა აქვს ამ სამხედრო ძალას, ამის გამოკვლევას ჩვენ არ შევუდგებით, მაგრამ ეჭვი-კი არ არის, რომ თუ რაიმე გავლენა აქვს რუსეთს ევროპასა და საფრანგეთზედ, ეს ისევ ამ მხრით. რუსეთის ლიტერატურასკი ჯერ კიდევ ბევრი შრომა და ცდა სჭირია მისთვის, რომ ასეთი ძალა შეჰქმნას და ევროპის აზრთა წინამძღოლი გახდეს. ამიტომ სრულიად მეტია ასეთი თავის მოტყუება.

*) ერთი მაგალითი ფრანგებისაგან რუსეთის ლიტერატურისა და ცხოვრების ცოდნისა, ან, უკეთა ესთქვათ, მისის არ ცოდნისა „ვესტნიკ ევროპის“ უკანასკნელს ნომერშიაც არის მოყვანილი. იხ. „Новости иностранной литературы“. გვ. 886.

ვითარი გარკვეული პირობა არ იქნება შემუშავებულიო.

—

საფრანგეთი. ამაყად უჭირავს თავი დრეიფუსს, მრისხანებისაგან გაცეცხლებული, ის თამამის შეხედულობით და მძიმე, თანაბარის ნაბიჯით უახლოვდება „სამხედრო სასწავლებელს“, სადაც უნდა წაეკითხათ გადაწყვეტილება. ეზოს შუაგულ ადგილას დრეიფუსი გენერალ დარრასის წინ შეაყენეს. სასამართლოს მდივანმა განაჩენის კითხვა დაიწყო; გარდაწყვეტილების წაკითხვის შემდეგ გენერალმა დარრასმა მაღალის ხმით უთხრა ბრალდებულს: „დრეიფუს, თქვენ ღირსი არა ხართ იარაღის ტარებისა! საფრანგეთის ერის სახელით გერთმევათ სამხედრო წოდების ღირსება!“

მოაჯირს იქით ხალხი ჰყვირის: „სიკვდილი მაგას!“ უნტერ-ოფიცერი სამხედრო ნიშნებს ააგლეჯამს დრეიფუსს. სისხლ-მორეული დრეიფუსი მარჯვენა ხელს მაღლა აპყრობს და ხმა მაღლა ამბობს: „გაუმარჯოს, საფრანგეთს! მე დანაშაული არა მაქვს-რა. უნტერ-ოფიცერი შარვლიდგან წითელს ლამპასებს ააგლეჯავს, თავისს მუხლის თავზედ გადასტეხს დრეიფუსის ხმალს. ჟურნალ-გაზეთობას წარმომადგენელთა წინ რომ გაიარა, დრეიფუსმა შესძახა: „მთელს საფრანგეთს ამცნეთ, რომ დანაშაული არა მაქვს-რაო! „ჟურნალ-გაზეთების წარმომადგენელნი-კი უკიოდნენ. „იუდავ! გამყიდველო!“

—

გერმანია. ამას წინად გერმანიის იმპერატორმა ვილჰელმმა, ამბობს „Times“-ი, ახალს ჯარს ფიცის მიღების შემდეგ უთხრა: „ნუ დაგავიწყდებათ, რომ ქრისტიანები ხართ და თუ გსურთ კარგი ჯარის-კაცები იყოთ, უსათუოდ საჭიროა, რომ კარგი ქრისტიანებიც იყვნეთ. თქვენ მოწვეულნი ხართ ჩემს ჯარში სამსახურად და ატარებთ ჩემი ფორმა (მუნდირი), პატივი ეცით ამ ფორმას და აასრულეთ ეს წმიდა მოვალეობა, რომელიც კაცს აქვს: დაიცავით მამული თქვენი. მაგრამ ნუ დაივიწყებთ, რომ მოვალენი ხართ ამასთან დაიფაროთ თქვენი ქვეყანა შინაურ მტრებისაგანაც. თქვენ უნდა გაუხვდეთ ფარად ქვეყნის სარწმუნოებასა და მშვიდობიანობასა. წადით ეხლა და შეუდექით აღსრულებას იმ მოვალეობისას, რომელზედაც გამწესებული იქნებით ჩემის სახელით და ჩემის სურვილის თანახმად“.

—

ბოლგარია. კრების დროს მომხდარ არეულობის შესახებ გაზეთები შემდეგს დაწვრილებით ცნობებს იუწყებიან. ლიბერალმა დოსევმა წინააღმდეგობა განაცხადა აგრედ წოდებულის „ავაზაკთა ფონდის“ შესახებ, რომელიც დღესაც ისევე მინისტრთა ჯაშუშების შენახვას ჰხმარდება, როგორც სტამბულოვის დროს. არეულობა იმან გამოიწვია, რომ სტოილოვმა უპასუხა დოსევს: „თქვენ სტყუითო!“ დეპუტატებმა ყვირილი შეჰქნეს. იმის მიუხედავად რომ კრების პრეზიდენტმა სიტყვის უფლება ჩამოართვა დოსევს, ეს უკანასკნელი მაინც ლაპარაკობდა. ყველა მოწინააღმდეგე დეპუტატები თავისის ადგილებიდგან წამოდგნენ და ტრიბუნასთან მიცვივდნენ. წესიერების დამცველნი და კრების მსახურნი მშვიდობიანობის ჩამოგდებასა სცდილობდნენ. პრეზიდენტმა განაცხადა, რომ დოსევი კრების დარბაზიდგან უნდა იქმნას გაყვანილიო და უბრძანა კიდეც წესიერების დამცველთ, ეს, მისი განკარგულება აღსრულებაში მოეყვანათ. ხალხი აირია და ისეთი ორონტრიალი შეიქნა, რომ წესიერების დამცველნი და მსახურნი იძულებულნი შეიქნენ გაქცეულიყვნენ. რამდენისამე დეპუტატის ხელში რევოლვერმა გაიბრჭყვრიალა, და ბოლოს გამარჯვებულნი საბჭო დარბაზში გადავიდნენ. ამის შემდეგ კრებამ მცირე ხანს კიდევ გასტანა; მოწინააღმდეგენი, რომელნიც ეხლა-ღა გამოჩნდნენ, განაცხადეს. რომ ძალას ვიხმართო. ამის გამო კრებამ სხდომა შესწყვიტა.

დეპეშა

(რუსეთის დეპეშათა სააგენტოსგან)

1 იანვარი

ბერლინი. გრაფმა შუვალოვმა გუშინ მთელი სამი საათი დაჰყო თავად ბისმარკთან ფრიდრიხსრუეში. ორივენი მეტად გულითადად გამოეთხოვნენ ერთმანეთს.

პარლამენტში დიდხანს არ შეწყვეტილა კამათი სარევოლიუციო მისწრაფებათა წინააღმდეგ წარმართულ კანონ-პროექტის შესახებ. პოლონელმა ვალიკლიგერმა განაცხადა, რომ პოლონელნი მზად არიან ეს პროექტი კომისსიაში განიხილონო. მინისტრმა კელლერმა სთქვა, რომ ბოროტმოქმედებათა ქება-დიდება თანდათან იზრდებაო; ხშირად მოხელენი დამნაშავეთა დევნის საშუალებასაც კი მოკლებულნი არიანო. სარწმუნოების დასაცავად მინისტრი ყველა დასს შეერთებასა. სთხოვს

პეტერბურგი. უმაღლესის სახელდებულის ბრძანებით მისი იმპერატორებითი უმაღლესობა დიდი მთავარი მიხეილ ნიკოლოოზის ძე ამ 1895 წელს სახელმწიფო საბჭოს თავმჯდომარედ მტკიცდება. დეპარტამენტთა თავმჯდომარენი: ოსტროვსკი, სტოიანსკი, სოლსკი ისევ თავისსავე ადგილებზედ რჩებიან; სენატორნი: მორდვინოვი და გოლუბევი სახელმწიფო საბჭოს წევრებად დაუნიშნავთ.

უმოწყალესის რესკრიპტით ებოძათ: ვანოვსკის, გროტს — ორდენი ანდრია-პირველ-წოდებულისა; ბუნგეს, პერეტცს, უფროსს მდივანს კახანოვს — ვლადიმირი პირველის ხარისხისა; როოპს, ნიკოლაევს, რენნენკამფს, როზენბახს, მზრუნველს იანოვსკის — ალექსანდრე-ნეველისა ბრილლიანტებით; მზრუნველს ლავროვსკის, აკადემიკოსს ბუსლაევს — ალექსანდრე-ნეველისა; სასჯულო მინისტრს მურავევს — ვლადიმირი მეორე ხარისხისა, ალექსანდრე-ნეველისა: სენატორთ ფუქსს, ბარტენევს, გორემიკინს, ვილსონს, შარეიბერს; თეთრის არწივისა: სენატორთ გონჩაროვს, გრაფს პეტრე კაპნისტს, ნიკოლოოზ მიასოედოვს, ტაგანცევს; ანნა მეორეს წოდებისა: პლატონოვს და კონის.

ჯეროვანისა და გულ-მოდგინე სამსახურისათვის უმაღლესი რესკრიპტი ებოძათ: სამხედრო მინისტრს, გენერალ ადიუტანტს ვანნოვსკისა და მინისტრთა კომიტეტის თავმჯდომარეს დეისტვიტელნი ტაინი სოვეტნიკს ბუნგეს.

პეტერბურგი 1894 წლის ნუსხასთან შედარებით ჩვეულებრივ სახელმწიფო შემოსავალს მოელიან 138,133,729 მანეთით მეტს, ხარჯს მოელიან 18,871,988 მანეთით მეტს.

ლონდონი. იაპონიის ჯარმა, რომელსაც ჰმეთაურობდა გენერალი ნოგი, ოთხის საათის ბრძოლის შემდეგ აიღო კაი-ფანგი, სადაც 3,000 ჩინელი იყო. ჩინელებს მოუკლეს 200 კაცი და დაუჭირეს ასი. იაპონელების ზარალი არ არის ნაჩვენები. იაპონელებისაგან დევნილი ჩინელები ხაინჩეაისკენ გაიქცნენ. მცხოვრებლები სიხარულით ეგებებოდნენ იაპონელებს და მათ მფლობელობის ქვეშ დარჩენის სურვილიც გამოაცხადეს.

ბერლინი. იმ გამოსათხოვებელს სადილზედ, რომელიც იმპერატორ ალექსანდრეს სახელობაზედ დაარსებულ გრენადერის პოლკის აფიცრებმა გაუმართეს გრაფ შუვალოვს, იმპერატორმა ვილჰელმმა ამ პოლკის შეფის იმპერატორის ნიკოლოოზის დღეგრძელო დალია, ხოლო გრაფმა შუვალოვმა იმპერატორის ვილჰელმისა. თითოეულს სადღეგრძელოს მოჰყვა რუსეთისა და პრუსიის საერო საგალობელნი. შემდეგ ვილჰელმმა პოლკის აფიცრების სახელით გრაფ შუვალოვის სადღეგრძელო დალია, როგორც პოლკის ამხანაგისა და იმ გვარის კაცისა, რომლის განშორებაც ყველას გულსა სწყვეტავს. შუვალოვს პატივი სცეს, როგორც ფილიპპოპოლთან გამარჯვეს, არაბ-ვონაკის იერიშით ამღებსა. დიდად ნასიამოვნებმა გრაფმა შუვალოვმა ხელმწიფე იმპერატორის სახელით ერთხელ კიდევ დალია იმპერატორ ვილჰელმის სადღეგრძელო.

პარლამენტმა ხმის უმრავლესობით გადასწყვიტა და კომისიას სარევოლუციონერო მისწრაფებათა საწინააღმდეგო პროექტი გაუგზავნა. კამათობის დროს იმპერიის კანცლერმა გამოაცხადა, რომ მუშათა კეთილდღეობისათვის შემდეგში ვიზრუნებთ, ახლა-კი საერთაშორისო და საგანგებო ბოროტ-მოქმედებათა წინააღმდეგ უნდა ვიბრძოლოთო. ამითი მთავრობა თვით ერის თანაგრძნობას მოიპოვებს და პარლამენტის წევრთა უმრავლესობის იმედიც უნდა ვიქონიოთო (მარჯვნივ ალტაცებული ტაშის ცემაა). სამხედრო მინისტრი და მინისტრი კელლერი მხნედ ეწინააღმდეგებოდნენ სოციალ-დემოკრატებს, რომლებიც ჯარსა და პოლიციას ცუდად იხსენიებდნენ

პარისი. საპატიო ლეგიონის კავალერი ტევენე (იუსტიციის მინისტრად ნამყოფი, დირექტორი და [illegible] ცის ზღვის ტრანსპორტების საზოგადოების ადმინისტრატორი ბურდენე დაპატიმრებულ იქმნენ ბოროტ-მოქმედებისათვის. უნდა დაეპატიმრებინათ აგრეთვე ჟურნალ „Voies Ferrèes“ დირექტორი ფერიეც, მაგრამ გაიქცა. გაზეთის ქაღალდები დაჰბეჭდეს.

სოფია. სტამბულოვმა გაზეთ „სვობოდა“-ში ერთი წერილი დასტამბა, რომლითაც მწარედ ჩივის იმის შე[illegible] სახებ გავრცელებულ ჭორებისა [illegible] ცილის წამებათა გამ[illegible] და ა[illegible] რომ ყველა ამის მიზეზი სუსტ[illegible] ვრობააო, თორემ ძლიერი მთ[illegible] ბა რომ იყოს, ამ გვარს იარა[illegible] იხმარებდაო. სამხედრო ბრალმდებ[illegible] სამოქალაქო მმართველთ წარუგზ[illegible] ის საბუთის ქაღალდები, რომლებით[illegible] სტამბულოვს ბელჩევის მოკვლა ჰბრალდება. მაშასადამე, საქმე არ გადადებულა. სტამბულოვს მრავალი დეპ[illegible] მოსდის, რომლითაც თანაგრძნობას უცხადებენ და აქეზებენ, რ[illegible] კვლავ განაგრძოს წინააღმდეგ[illegible] აწინდელის ქვეყნის მმართველ წე[illegible] რიგისა. ცანკოვიც კმაყოფილი ა[illegible] არის იმ გარემოებით, რომ სტამბ[illegible] ლოვი სამართალში მისცეს.

2 იანვარი

ს.-პეტერბურგი. 2 იანვარს ხდარ ტირაჟის 1 შინაგან მ[illegible] სესხის უმთავრესნი მოგებანი ჰხვ[illegible]

№№ სერიებ.	№№ ბილეთ.	მოგების რაოდენობა.	№№ სერიებ.	№№ ბილეთ.	№№ მოგება [illegible]
15795	4	200000	5108	6	[illegible]
2640	40	75000	17751	7	
6153	35	40000	3331	47	
10071	6	25000	18173	24	
19664	47	10000	287	1	
3022	47	10000	14796	43	
13955	34	10000	18777	5	[illegible]
2790	37	8000	8831	46	
1561	8	8000	11549	30	
1414	42	8000	11895	8	
8343	21	8000	16163	35	
13146	17	8000	413	1	
13400	38	ხუთიათასიათი.	14733	31	
7109	21		5501	42	
16920	28		8922	36	
10242	24		16877	41	
7112	43		16218	39	
14834	10		18839	18	
18904	8		2810	37	
16742	43		2141	17	

საფრანგეთის მხრით რუსეთის ლიტერატურის ქება-დიდება, რასაკვირველია, მეტის მეტი თავ აზიანობა და სურვილი რუსეთის სიამოვნებისა; იქნება გულწრფელიც იყოს ეს ქება, რადგან, ხომ იცით, სიყვარული და სიმპატია ბრმა არის და როცა ვინმე მოგწონს და გიყვარს, ხშირად, საუბედუროდ, მისი ნაკლულევანებაც ღირსებად მიგაჩნია. ამიტომ საჭიროდ მივაჩნია მოვიყვანოთ აზრი ცნობილის საფრანგეთის კრიტიკოსის ლემეტრისა რუსეთის ლიტერატურის შესახებ, რომელიც გამოთქმული აქვს „Revue des deux mondes“-ის უკანასკნელს №-ში მოქცეულს სტატიაში. აქ ავტორი მარტო რუსეთის ლიტერატურას კი არ შეეხება, არამედ მთელის ჩრდილოეთის (ინგლისი, ნორვეგია, რუსეთი) მწერალთა ნაწარმოებს არჩევს და საფრანგეთის ლიტერატურაზედ მათ გავლენას იკვლევს.

ფრანგებს შოვინიზმს გვწამებენო, იწყებს ავტორი თავისს წერილს, მაგრამ რაზედ არის ეს აზრი დაფუძნებული, არ ვიციო. XVI და XVII საუკუნეში საფრანგეთის ლიტერატურა იტალიისა და ისპანიის მწერლობით იყო გატაცებული (კორნელი და ლესაჟი), XVIII და XIX საუკუნეებში გერმანიისა და ინგლისის მწერლობითაო და ეხლა ხანს ჩრდილოეთის ლიტერატურამ ლამის ჩვენი დაგვავიწყოსო. ასე, რომ შოვინიზმი კი არა. გადაჭარბებული კოსმოპოლიტები ვართ ამ შემთხვევაშიო. ჩვენ აქ გვწადიან მხოლოდ ის გამოვარკვიოთ, ჩვენი უკანასკნელი გატაცება უცხოეთის ლიტერატურით რამდენად საფუძვლიანიაო. ის ამტკიცებს, რომ ამ ლიტერატურას ახალი საფრანგეთისათვის არც აზრისა და არც ფორმის მხრით არა მოუტანია-რა. ეს ლიტერატურა გვაგონებს საფრანგეთის ლიტერატურას ამ ორმოცის, ორმოცდა-ათის წლის წინადაო. ავიღოთ, მაგალითად, ჟორჟ-ელიოტის რომანები. უმთავრესი თვისება ამ ქალბატონის ნაწარმოებისა ის არის, რომ ზნეობის დაცვას ეტანება და თითქმის ყოველი გვერდი მისის თხზულებისა მორალურ ქადაგებით არის სავსე; თანაც ავტორი იჩენს გულითადს სიმპატიას მდაბიო ხალხის მარტივის ცხოვრებისას. (Adame Bedo, Le moulin sur la floss, Silas Marner). ეს კი ყოველივე ჟორჟ ზანდის ნაწარმოებში მოიპოებაო (Mare au Diable, La petite Fadette, François le champi, Le Meunier d'Angibault). იბსენის დრამები (ნორა, ექიმი შტოკმანი და სხვ.) მთლად ერთიანად გაჟღენთილია ინდივიდუალიზმით, იგი თხოულობს, რომ კაცს მიეცეს ნება თავისის სინიდისის მოთხოვნილებას დაემორჩილოს და არა დაწერილ კანონის ბრძანებასა; საზოგადოების წეს-რიგს წინააღმდეგობას უწევს, რადგან ხშირად ფარისევლური საფუძველი ამ წეს-რიგისა თხოულობს მსხვერპლად საუკეთესო კაცის მოთხოვნილებებსო. გვასწავლის, რომ ცოლ-ქმრობაში შეერთება და კავშირი სულიერი უნდა იყოს და ამიტომ ქალსა და კაცს სრული თავისუფლება უნდა ჰქონდეთ, ვისაც უნდა გაჰყვეს და ვინც უნდა შეირთოსო. მხოლოდ ამით შეიძლება მათ შორის წრფელი, უანგარო და ერთმანერთის შეგნებაზედ დაფუძნებული სიყვარულიო. საზოგადოდ იბსენი საზოგადოებისაგან კაცის პირადობის შებორკილების წინააღმდეგია. ესეც ყოველივე ჟორჟ ზანდმა თავისს პირველს რომანებში გვიქადაგა და მის რომანებში-კი იმ დროის აზრთა მიმდინარეობა მეტისმეტად ნათლად გამოიხატა. ჟორჟ ზანდიც ხომ ამას გვეუბნებოდა, რომ ქორწინება კაცის შემხუთველი დაწესებულება არისო, თუ რომ ქალი თანასწორ ადამიანად არ არის მიჩნეული და თუ ისე არ ეპყრობიან, როგორც ზნეობრივს არსებასაო. მანაც დაგვანახვა უთანხმოება იმ მორალს შორის, რომელსაც სამოქალაქო და საღმრთო კანონი თხოულობს და იმ მორალს შორის, რომელიც თუმცა ქაღალდზედ, ან დაფაზედ დაწერილი არ არის, მაგრამ ყველაზედ უდიადესი და უძლიერესი კია. ჟორჟ ზანდი და მის დროის მწერლები ინდივიდუალურს უფლებებს იცავდნენ საზოგადოების შეხუთვისაგან? დიაღ, ამას ყოველიფერს გაიგონებდით საფრანგეთის ლიტერატურაში, 1830—50 წლებში. განა მარტო ჟორჟ ზანდი იყო ამ აზრების მქადაგებელი? აიღეთ უფრო ახალი მწერლები, აიღეთ დიუმა-შვილი და მისი კომედიები, რომლებიც იბსენის დრამებზედ უფრო ადრეა დაწერილი, და იქ ნახავთ არა თუ ყველაფერს, რასაც იბსენი ჰქადაგებს, იმასაც კი, რასაც ბიერკსონი თხოულობს თავის თხზულებაში («ხელთათმანი»), [illegible] მას, რომ მამაკაციც ისეთივე [illegible] და შეუბღალავი იყოს დაქორწინებამდის, როგორც დედაკაცისგან ვთხოულობთ ხოლმე ამასაო (დიუმას: „დენიზა“, სხვა კომედიებიდგა[illegible] „ნაბიჭვარი“, „მარგარიტა გოტიე“, la femme de Claude, La Princesse george, L'Ami des femmes, Francillon და სხვ.).

(შემდეგი იქნება)

…ტერბურგი. ახალის წლის დღეს …იმპ…ის სასა…ლეში დანიშნული …მ…ლ… ყველა ელჩებისა მათის …უღლეებითურთ.

როგორც „ნოვ. ვრ.“ მოუყვანილ …ებიდგან სჩანს, ფინანსთა მი…ისტრს უთხოვია სახელმწიფო საბჭო…ათვის, ნება მოგვეცით სამოქალაქო …ურთიერთო კრედიტის საზოგადო…ბათა წესდებაში კერძო ცვლილება…ი შემოვიღოთო.

ბერლინი. გუშინ თავად ბისმარ…თან საიმპერატორო კანცლერი მი…იდა სანახავად ფრიდრიხსრუეში, იმა…ან ისადილა და ბერლინშივე დაბ…ა.

… ბრესჩიაში მომხდარს დიდს …ცანარდელმა სიტყვა წა…, რომელშიაც კრისპის მიერ …ავის-ნება საშუალებებს შეე…არდელი ურჩევდა ყველა და…ქვეყნიდით, რომ შესძლოთ და…კონსტიტუციისა და იმ თავისუ… დაწესებულებათა, რომელთა …ობითაც დღეს არსებობს იტა….

3 იანვარი

…რლინი. დღეს პარლამენტში …გარეთ მყოფ გერმანელ ქვე…ამთა მფარველობის შესახებ …პარაკი. გარეშე საქმეთა …სთქვა: „გერმანია უცხო …ფოებში არავითარს გავლე… …ებზე; ჩვენ გვსურს დავიც…სრული ნეიტრალიტეტი და ის …ანელნი ქვეშევრდომნი, რომლე…ის შინაგან ბრძოლაში იღებენ …ობას, დეე ნუ ელიან ჩვენ…ელობასაო“.

… მონსოს ქუჩაში ერთს … რაღაცა საეჭვო ყუმბარა …ვნიათ. მეკარემ ყუმბარა ქუჩაში … გადააგდო და ეს ყუმბარა მა… აფეთქდა. ნამსხვრევებმა აქა-იქ … ას შუშები დაამტვრია, მაგრამ …ში-კი უბედურება არა მომხდარა… გამოძიება სწარმოებს; ჯერ…ობით არა აღმოუჩენიათ-რა. პო…ის აზრითა ეს უფრო საშიში …ობა უნდა იყოს, ვიდრე ანარ…თა ბოროტ-განზრახვა.

შემოწირულება

…თულის საეკკლესიო საგალობელთა …ად დაწყობისა და დაბეჭდვის სასარ…ოდ ბ-ნ იაკობ სვიმონის ძის გოგება…საგან მივიღე ერთი თუმანი. ამ ერთი … მიღებული მექმნება 666 მ. 5 კაპ.

მ. შარაძე.

…ანცხადებანი

…ოკლი კერძო სამკურნალო …ქიმის ნავასარდიანისა

(…კარანცოვის ძეგლის პირდაპირ)

…ქთ იღებენ ექიმნი ყოველ… …ირა დღიებს გარდა.

დილაობით:

…. ნავასარდიანი, 11—12 საათ. …ვსაც სჭირს სნეულებანი: სახი… ვენერიული და სიფილისი.

ვ. მ. ჩიქოვანი, 9—10 საათ. სნეულებანი: თვალისა, შინაგანი და ნერვებისა.

დ. გ. რუდკოვსკი, 10—11 საათ. სნეულებანი: შინაგანი, ბავშვებისა და დედათა სქესისა.

ექიმი ქალი ა. მ. ტურბოვიჩ. 11—12 საათ. სნეულებანი: დედათა სქესისა.

ი. ფ. პროტასევიჩი. 12—1 საათ. სნეულებანი: ყურისა, ყელისა, ცხვირის და გულ-მკერდისა.

ა. პ. კარაპეტიანცი, 1—1½ საათ. სნეულებანი: შინაგანი და ბავშვებისა.

საღამოობით:

ა. გ. გურკო, 6—7 საათ. სნეულებანი: სიფილისი, ვენერიული, შინაგანი და კანისა.

ბ. ა. ნავასარდიანი, 7—7½ საათამდის.

ა. გ. გურკო. გამოიკვლევს ქიმიურად და მიკროსკოპიულად შარდს, ნახველს, სისხლს, რძეს და სხვ.

რჩევა-დარიგების და რეცეფტის დაწერის ფასი ათი შაური; ფასი კონსილიუმის და ოპერაციებისათვის—მორიგებით. სამკურნალოს საწოლიცა აქვს ავადმყოფთათვის.

დირექტორი სამკურნალოსი დოქტორი მედიცინისა ნავასარდიანი.

(857—1468)

დუხი „საფო“
დუხი „ნეველ „კამბრიჩი“
დუხი „თეთრი მიუსკი“
ძალიან გამძლე და სასიამოვნო.

ПРОДАЕТСЯ ВЕЗДѢ.
Гл. складъ: С.П.Б. Александр. площ. 9
МОСКВА, Никольская, д. Шереметева
ВАРШАВА, Новый Свѣтъ, 37

ცხოვრება

დიდისა მოწამისა პანტელეიმონისა

თარგმნილი მ. შარაძის მიერ, გამოცემა ი. ჩიჩუასი

ფასი ერთი შაური

ისყიდება ტფილისის ქუთაისისა და ოზურგეთის წიგნის მაღაზიებში და შარაძისა და ამხან. სტამბაში.

„სიჭაბუკის ცოდვა“

ფრიად კარგი და გამოსაყენებელი წიგნია იმათთვის, ვინც დასნეულებული და დაავადებულია ონანიზმითა და თავაშვებულის ცხოვრებით.

თხზ. დ—რის ლორენცისა.

რუსულად გამოცემული დ—რ გ—ლის მიერ.

ფასი ერთი მანათი.

ამ სასარგებლო წიგნში ბევრი საშუალებაა დასახელებული ზემოხსენებულ მანკის შედეგის ასაცილებლად და დასნეულებულის ჯანისა და ღონის დონეზედ დასაყენებლად.

წიგნი ნება-დართულია მოსკოვის საცენზურო კომიტეტის მიერ.

საწყობი იმყოფება ოტტო ასპერგერთან ლეიპციგს Otto Asperger Leipzig (საქსონიას). უცო-ქვეყნელნი წიგნის გაგზავნის ფასს იხდიან.

ცნობილ ფაბრიკების

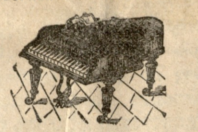

როიალები

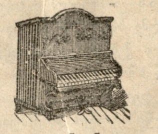

პიანინო

ფის-გარმონიანი, სკრიპკები, გიტარები, ფლეიტები, კლარნეტები, ნოტები, სიმები და სხ. და სხ.

ყოველ ამ სამუსიკო იარაღის შეძენა შეიძლება ფასის წვრილ-წვრილად გადახდით.

ახალი პრეისკურანტები მუქთად იგზავნება.

კავკასიის ცენტრალი საწყობი სამუსიკო იარაღებისა, ბ. მ. მირიმანია ისა,

რომლისაგანაც საიმპერატორო სამუსიკო საზოგადოება ყოველს საჭირო სამუსიკო იარაღსა ყიდულობს.

Тифлисъ. Музыкальное депо Б. М. Мириманяна. Дворцовая ул.

(24—1819—5)

„წერა-კითხვის საზოგადოების“ წიგნის მაღაზიაში ისყიდება შემდეგი წიგნები:

	მან.	კაპ.
ახალი ვარიანტი წმ. ნინოს ცხოვრებისა . .	„	40
ბუნების კარი ყდით ი. გოგებაშვილისა . . .	„	90
გეომეტრია II მ. ყიფიანისა	„	50
ვისრამიანი.	1	50
თხზულ. რ. ერისთავისა I	1	„
თხზულ. რ. ერისთავისა II	„	4
კოკორი, ანუ ანბანი და პირველი საკითხავი წიგნი, სახლობაში სახმარებელი, ი. გოგებაშვილისა	„	10
კრილოვის არაკები, თარგ. აკაკისა	„	30
იგივე მშვენიერის ყდით .	„	80
მოთხრობანი ვაჟა-ფშაველასი	„	30
შექსპირის დრამები ს. ყიფიანისა	„	20
პატარა მოამბე II ალ. მირიანაშვილისა	„	10
რობინზონ კრუზო, თარგ. ან. თუმანიშვილისა. .	„	20
რუხი მგელი გ. წერეთლისა	„	15
ქილილა და დამანა . .	3	
შალვას თავგადასავალი ცახელისა	„	15
ცვარი შ. მღვიმელისა .	„	30
წითელი ფარანი, თარ. ანდრონიკაშვილისა . .	„	15
ხომლი, ანუ რჩეულთა ლექსთა კრება, ი. გოგებაშ.	„	30
სატაური ან. თუმანიშვილისა	„	10
კონა ი. გოგებაშვილისა .	„	50
კუნწულა, ანუ მოთხრობანი მოზრდილ ყრმათათვის ი. გოგებაშვილისა .	„	40

1895 г.

ОТКРЫТА ПОДПИСКА

НА

„ЮРИДИЧЕСКУЮ ГАЗЕТУ“

СЪ БЕЗПЛАТНЫМЪ ПРИЛОЖЕНІЕМЪ

„Сборника рѣшеній Уголовнаго и Гражданскаго Кассаціонныхъ Департаментовъ и Общаго Собранія Правительствущаго Сената“ и „Собранія узаконеній и распоряженій Правительства“.

Выходитъ два раза въ недѣлю: по четвергамъ и воскресеньямъ

безъ предварительной цензуры

Годовая подписная цѣна съ доставкою и пересылкою 7 руб.

Допускается разсрочка въ платежѣ: при подпискѣ—**4** руб. и къ 1-му апрѣля—остальные—**3** рубля.

(С.-Петербургъ, Невскій пр., д. № 59, кв. № 1).

ПРОГРАММА: Передовыя статьи.—Законодательная хроника въ Россіи.—Обзоръ постановленій отечественнаго и иностраннаго законодательствъ.—Статьи и замѣтки по вопросамъ, возникающимъ въ судебной и административной практикѣ.—Вѣсти и слухи.—Корреспонденціи изъ Россіи и заграницы.—Выдающіеся процессы и рѣчи.—Фельетонъ.—Движеніе по государственной службѣ (приказы министерствъ).—Дѣйствія правительства (собранія узак. и распор. прав.).—Рѣшенія Правительств. Сената и циркуляры подлежащихъ министерствъ.—Списки дѣлъ, назначенныхъ къ слушанію въ Департаментахъ и общихъ собраніяхъ Правительствующаго Сената.—Списки лицъ, состоящихъ подъ опекою, признанныхъ несостоятельными, возстановленныхъ въ правоспособности, а также объявленія объ уничтоженныхъ довѣреностяхъ (Сенатскія объявленія).—Обзоръ юридическихъ журналовъ.—Новыя книги и отзывы о нихъ (библіографія).—Объявленія

Вмѣстѣ съ этимъ, подписчики, внесшіе полную годовую плату за газету, могутъ обращаться въ контору редакціи «Юридической Газеты» за справками по дѣламъ, какъ судебнымъ, такъ и административнымъ, и за разрѣшеніемъ юридическихъ вопросовъ по дѣламъ, касающимся ихъ имущественныхъ или личныхъ интересовъ. Порученія эти контора редакціи принимаетъ на себя при соблюденіи слѣдующихъ условій:

§ 1. Сообщеніе справокъ о резолюціяхъ Кассаціонныхъ Департаментовъ и Общаго Собранія Правительств. Сената производится въ „Юридической Газетѣ“ въ отдѣлѣ „почтоваго ящика“ и притомъ не болѣе 3-хъ разъ въ теченіе года. Лица или учрежденія, желающія получать по дѣламъ Кассаціонныхъ Департаментовъ Сената справки по почтѣ, прилагаютъ два рубля за каждую справку по каждому отдѣлному дѣлу, а желающія получить ее по телеграфу, прилагаютъ кромѣ того и стоимость отвѣтной телеграммы. Наблюденіе за ходомъ дѣла, какъ составляющаго предметъ особаго порученія болѣе или менѣе продолжительнаго, производится на условіяхъ особаго соглашенія съ конторою редакціи.

§ 2. Всѣ другія справки и порученія по всѣмъ вообще правительственнымъ, административнымъ и судебнымъ (центральнымъ и мѣстнымъ), общественнымъ, сословнымъ и частнымъ учрежденіямъ производятся не иначе, какъ на условіяхъ предварительнаго соглашенія съ конторою редакціи.

§ 3. Разрѣшеніе юридическихъ вопросовъ по дѣламъ, касающимся имущественныхъ и личныхъ интересовъ, сообщеніе совѣтовъ и т. п. производится письменно по почтѣ, на условіяхъ особаго предварительнаго соглашенія съ конторою редакціи.

§ 4. Лица и учрежденія, обращающіяся къ намъ за справками, обязаны сообщить: а) бандероль, за которою получаютъ „Юридическую Газету“; б) когда и кѣмъ поданы прошеніе или жалоба; в) на рѣшеніе какого присутственнаго мѣста или должностнаго лица, и г) когда и какимъ присутственнымъ мѣстомъ или должностнымъ лицомъ прошеніе или жалоба отправлены въ Сенатъ или другое правительственное учрежденіе.

§ 5. Контора редакцій „Юридической Газеты“ также принимаетъ на себя и указаніе повѣренныхъ для веденія дѣлъ.

მიიღება ხელის-მოწერა 1895 წლის ორ-კვირეულ გამოცემათა ქართულ

„მწყემს“-ზე

და

რუსულ „ПАСТЫРЬ“-ზედ

ფასი ჟურნალისა:

2 თვით „მწყემსი“	5 მან.		6 თვით „მწყემსი“	3 მან.
— „ ორივე გამოცემა	6 „		— „ ორივე გამოცემა	4 „
— „ რუსული „	3 „		— „ რუსული „	2 „

სოფლის მასწავლებელთ გაზეთის … … წლით 1-ამ მანეთად

1895 წლის „მწყემსი“-ს

ხელის მომწერლებს საჩუქრად დაურიგდებათ

შოთას და დავით აღმაშენებლის

მოზრდილი მხატვრობა

შოთას სურათს იანვრიდგან მიიღებენ ხელის-მომწერნი და დავით აღმაშენებლისას წლის ბოლოს

რედაქციას აქვს კანტორები: ქუთაისში ხანანაშვილების სახლებში და ყვირილაში რედაქტორის საკუთარ სახლებში.

გაზეთზე ხელის-მოწერა შეიძლება როგორც ყვირილაში, აგრეთვე ქუთაისშიაც.

გარეშე მცხოვრებთა ჟურნალის დაბარება შეუძლიათ ამ ადრესით: Въ Квирилы, въ редакцію газеты и журнала „Мцкемси“ и „Пастырь“.

Дозволено цензурою, Тифлисъ 3-го Января 1895 г.
სტამბა მ. შარაძისა და ამხანაგობისა
რედაქტორ-გამომცემელი ილია ჭავჭავაძე.